

KINNITATUD

Kaitseliidu ülema 19.09.2023

käskkirjaga nr K-7-1/23/25820V

KAITSELIIT

**VÄIKEÜKSUSTE TAKTIKA 1. TASE:
MAAKAITSEJAGU**

Õppekava

Tallinn 2022

Õppekava koostajad (2020):

Auaste ja nimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
Kpt Rene Toomse	Kaitseliidu peastaap	G7 staabiohvitser

Lisaks osalesid õppekava väljatöötamisel või andsid ekspertavamus:

Auaste ja nimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
Mjr Ahto Alas	Kaitseliidu kool	SJÕ ülem
Mjr Sulev Taimur	Valgamaa malev	Staabiülem
Kpt Aigar Allika	Kaitseliidu Peastaap	Pioneeriohvitser
Kpt Marek Leiner	Pärnumaa malev	S2
Ltn Märt Reedi	Tartu malev	Kompaniiülem
N-ltn Martin Link	Sakala malev	Kompaniiülem
N-ltn Villu Jõemets	Viru malev	Kompaniiülem
St-vbl Ivo Kask	Kaitseliidu kool	Veebel
V-vbl Kaido Arulepp	Põlva malev	Instruktor
V-vbl Andrus Aruots	Lääne malev	Instruktor
V-vbl Mehis Oidsalu	Kaitseliidu kool	Instruktor
V-vbl Urmas Pindis	Võrumaa malev	Instruktor
V-vbl Taavi Vaher	Kaitseliidu kool	Instruktor
Vbl Renee Aluste	Harju malev	Instruktor
Vbl Märt Erm	Harju malev	Kompaniiveebel
Vbl Priidik Hänni	Harju malev	Kompaniiveebel
Vbl Ermo Karilaid	Kaitseliidu kool	Instruktor
Vbl Oscari Moks	Sakala malev	Kompaniiveebel
Vbl Tõnis Otstavel	Rapla malev	Kompaniiveebel
Vbl Reimo Reitsnik	Tallinna malev	VGR kontaktisik
Vbl Henno Rüütel	Saaremaa malev	VGR kontaktisik
Vbl Lauri Tanner	Kaitseliidu kool	Instruktor
Vbl Kaido Toomemägi	Sakala malev	Instruktor
N-vbl Margus Tepner	Pärnumaa malev	VGR kontaktisik
N-vbl Siim Tischler	Järva malev	Instruktor
V-srs Kalev Kundla	Alutaguse malev	VGR kontaktisik
N-srs Ako Säälük	Jõgeva malev	Jaoülema abi
Pr. Nele Pernits	Kaitseliidu kool	Haridustehnoloog

Kooskõlastajad (2020):

Auaste ja nimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
Kol Eero Rebo	Kaitseliidu peastaap	Ülem
Kol-ltn Avo Veske	Kaitseliidu peastaap	G7 osakonna ülem
Kol-ltn Alari Saega	Kaitseliidu kool	Pealik

Ümberhindamine (2022):

Jrk.	Ümberhindajad	Ümberhindamise raporti kinnitamise kuupäev, kuu ja aasta
1	mjr Rene Toomse; mjr Indrek Jürgenson; mjr Andrei Nast, vbl Rene Aluste; vbl Tõnis-Tõnu Rumma	03.11.2022 (lk 4)

Kooskõlastajad (2022):

Auaste ja nimi	Struktuuriüksus	Ametikoht
Kol Eero Rebo	Kaitseliidu peastaap	Ülem
Kol-ltn Rene Brus	Kaitseliidu peastaap	G7 osakonna ülem
Mjr Aigar Allika	Kaitseliidu peastaap	Pioneeriohvitser
Mjr Rene Toomse	Kaitseliidu kool	Pealik

SISUKORD

SISUKORD.....	3
SISSEJUHATUS	4
2022 ÜMBERHINDAMISE RAPORT.....	5
ÕPPEKAVA – VÄIKEÜKSUSTE TAKTIKA 1. TASE: MAAKAITSEJAGU.....	6
1. SIHTGRUPP.....	6
2. VÄLJAÕPPE EESMÄRK, TINGIMUSED JA STANDARDID.....	6
3. SISU JA MAHT	7
4. LÄBIVIIMINE.....	7
5. LÄBIVAD TEEMAD	9
6. HINDAMINE.....	9
7. VÄLJASTATAVAD DOKUMENDID.....	9
8. VIITED	9
9. ÕPPEKAVA ÜMBERHINDAMINE	9
10. MÕISTED JA LÜHENDID	9
LISA 1 – AINEKAVAD	10
AINEKAVA: MAAKAITSEJAO TEGEVUSTE ALUSED.....	10
AINEKAVA: MAAKAITSE JAO PIONEERIÕPE	12
AINEKAVA: EKSITAMINE.....	15
AINEKAVA: PAIKNEMINE JA ÜHENDUSE PIDAMINE.....	16
AINEKAVA: REKE	17
AINEKAVA: VARITSUSED	18
LAHINGLASKMISED JA KONTROLLHARJUTUS.....	20
LISA 2 – KONTROLLHARJUTUSE HINDAMISLEHED	23
LISA 3 – KAASLASTE HINNANG JAOPEALIKU KANDIDAADILE	34
LISA 4 – HINDAJA HINNANG JAOPEALIKU KANDIDAATIDELE	35
LISA 5 – KURSUSLASTE ERIALADE SOOVITUSED.....	36

SISSEJUHATUS

Kaitseliidu ülema tahe on muuta operatsioonilist ja sellest tulenevalt ka väljaõppelist raskuskeset. Varasemalt keskendus väljaõpe lahinggruppide ettevalmistamisele peamiselt konventsionaalse sõjapidamise võtmes. Nüüdsest, tulenevalt maakaitse ülesannete täpsustumisest, liigub rõhuasetus väikeüksuste (jagu – rühm – kompanii) ettevalmistamisele hajutatud lahingutegevuses (HLT) ja julgestusülesannetes. Väljaõppe peamised suunad on väikeüksuste taktika (VÜT) koos kõrge laskeoskuse ja miinisõja pidamise võimega.

Enne allüksuse väljaõppesse sisenemist tegid kaitseliitlased läbi Sõdurioskuste kursuse (SOK), mis on vundamendiks lahingvõimelise üksuse loomisel. Nüüd on aeg alustada allüksuse väljaõppega – väikeüksuste taktika esimese taseme kursusega (VÜT1), kus üksikvõitlejatest moodustub meeskond ja jagu. Sellel kursusel on rõhuasetus kollektiivsetel harjutustel, kus tuleb rakendada oma varem õpitud oskusi.

VÜT1 on kohustuslik läbida neil Kaitseliidu liikmetel, kes hakkavad kriisi ja sõja olukorras teenima sõjalisel ametikohal; lisaks lahingüksustele ka lahingüksusi toetavates ja tagavates allüksustes. Olles tulevikus, kas pioneerirühma, miinipildujapatarei, info-operatsioonide-, CIMIC taktikalise meeskonna või tagalarühma liige – eelkõige ollakse võitleja ja ohtlikul maastikul sõltub igaühe ellujäämine meeskonnatööst. Just meeskonnatöö õppimine ja harjutamine on selle kursuse põhipingutus.

VÜT1 on juba teine samm võitleja kujunemisel. Sellele kursusele järgneb, kas jaopealiku või eriala kursus, peale mida liigutakse allüksusena rühma väljaõppesse.

(Lisatud 2022):

VÜT1 õppekava järgib maakaitse kergejalaväekompanii võimekirjelduses¹ seatud nõudeid. Osad võimekirjelduses seatud nõuded, mis on seotud rühma tegevustega (nt. julgestustegevused) kaetakse VÜT2 õppekavas.

Kursuste järjestus erineb kaitseväge väljaõppe järjekorrast (baaskursus – eriala/allüksuse ülema kursus – allüksuse kursus jne) kolmel põhjusel:

- a) VÜT1 läbimine annab esmase lahinguvõime ehk allüksuse koostöö baastaseme, seega kiirendab lahinguvalmiduse protsessi kvantitatiivselt;
- b) kursuse jooksul saavad kursused ise hinnata, milline eriala neile kõige paremini sobib, sh. jaopealikeks soovijad saavad testida ennast ja õppegrupp neid;
- c) järgnevad eriala taktikaõpe ja juhi kursused ei pea alustama allüksuse baaselementidest, vaid saavad keskenduda kõrgema taseme väljaõppele, hoides kokku ja ühtlustades väljaõppeaega aastate lõikes.

Sellise järjestuse muutmisega saavutatakse esmane lahinguvõime kiiremini kui varasemat järjestust järgides ja inimesed saavad valida erialad juba teadlikult, toetudes praktilisele kogemusele, mis omandati kursusel.

Samuti tõstab see kursus oluliselt kursustelaste enesekindlust ja iseseisvust lahingulistest ülesannetes üldiselt, luues nii head eeldused paremini toime tulla ka koondatud lahingutegevuses ja toetusülesannetes.

Juba kokkütöötanud jaod, mis on aastate jooksul läbinud erinevaid väikeüksuse taktika mooduleid, ei pea kursust terves mahus läbima. Mõistlik on koos vaadata üle nõutud standardid ainete kaupa, hinnata puuduvate või kordamist vajavate teemade maht ja sellest kombineerida oma kursus. Lõpuharjutusel on kõik võrdsed hindaja ees.

---

¹ Maakaitsekompanii (MaKo) 2030 võimekirjeldus. Kinnitatud Kaitseväge juhataja 20.04.2021 käskkirjaga nr 92.

2022 ÜMBERHINDAMISE RAPORT

Oktoobris 2022 lõpetas Harju malevas esimene VÜT1 kursus ja muudatused õppekava eelmises versioonis on kantud läbiviijate praktiliste kogemuste ja kursusel osalejate tagasiside põhjal.

Peamised muudatused:

1. Õppekava ja ainekavade formaadi muutmisel on lähtutud sõjaväelise väljaõppe eeskirjast (kinnitatud Kaitseväge juhataja 15.02.2022 käskkirjaga nr 257).
2. Täiendatud on sissejuhatust.
3. Muudetud on ainete järjekorda, et sellega lihtsustada kursuse läbiviijate planeerimist. Muudetud järjekord aitab paremini liikuda alusoskustelt keerukamate teemade juurde.
4. Muudetud ja koondatud on õpiväljundite sõnastust.
5. Nurjetegevuste õppeaine on viidud esimese õppeaine (Maakaitsejao tegevuste alused) koosseisu.
6. On kohandatud tundide mahte vastavalt pilootkursuse kogemusele.
7. Eemaldatud on kaeviku rullimise drill, mille õigem koht on VÜT2 kursusel.
8. On täiustatud läbiviimise juhiseid.
9. Lõpuharjutusel on kohendatud lahinglaskmisi ajaraamile sobivamaks, võttes arvesse, et iga malev ei pruugi saada kasutada nii mitmekülgselt laskevälja või -tiiru.
10. Vastavalt eelmisele on korrigeeritud kursuse laskemoonakoguseid.
11. Muudetud on soovitusi lõpuharjutuse läbiviimiseks.
12. On lisatud kolm uut lisa – kaaslaste hinnang ja kontrollija hinnang jaopealiku kursuse kandidaadile ja läbiviija soovitusel erialade õppeks.
13. Lisatud on elektroonilised viited õppematerjalile teemade kaupa.

Mjr Rene Toomse, 18.11.2022.

ÕPPEKAVA – VÄIKEÜKSUSTE TAKTIKA 1. TASE: MAAKAITSEJAGU

1. Sihtgrupp

Kaitseliitlane, kes on määratud teenima sõjalisele ametikohale maakaitse jalaväe- või lahingtoetusallüksusesse ning vastab alljärgnevatele nõudmistele:

- 1.1. Läbitud Sõdurioskuste kursuse Kaitseliidus (SOKkl) peale 2018 aastat (uuendatud õppekava);
- 1.2. Varasemalt SOKkl, SBK või ajateenistuse läbinud osalejad on saanud struktuuriüksuse poolt korraldatud värskenduskursuse vastavalt uuendatud SOKkl õppekava õpitulemuste saavutamiseks, mis toetavad VÜT1 läbimist;
- 1.3. Omab lõhkaja A-kategooriat.

2. Väljaõppe eesmärk, tingimused ja standardid

2.1. Ülesande sõnastus.

Viia kursuslaste lahinguline ettevalmistus tasemele, mis võimaldab neil tegutseda maakaitseülesannetes jao koosseisus hajutatud lahingutegevuses. Kursus on eeldusõpe kursuslase liikumiseks jätkuõppele: kas jaopealikuks või süvendatud oskustega erialaspetsialistiks maakaitse jalaväe- või lahingtoetusallüksuses ja edasi rühma õppesse.

2.2. Tingimused.

- 2.3.1. (Õppe)jao koosseis: kursusel kasutada Maakaitse käsiraamatus (PTK. 3.1.) kirjeldatud maakaitse jao, kas 10 või 12 liikmelist koosseisu, relvastust ja põhiametikohti.

2.3.2. Abivahendid:

2.2.2.1. Individuaalvarustus:

- 1) lahingvarustus (sh. kaitsevahendid),
- 2) välivorm ja saapad vastavalt aastaajale,
- 3) jalaväelabidas,
- 4) toidutegemise vahendid,
- 5) veepudel, telkmantel,
- 6) seljakott,
- 7) magamiskott,
- 8) rullmatt,
- 9) individuaalne meditsiinikomplekt (MK1),
- 10) taskunuga,
- 11) kompass.

2.2.2.2. (Õppe)jao varustus²:

- 1) kuulipilduja,
- 2) tankitõrjegranaadiheitja või tankitõrjelasud,
- 3) kaks õppekaitselaengut,
- 4) vähemalt üks õppekülmiin,
- 5) jao lõhkaja õppekomplekt,
- 6) jao sanitari komplekt (MK2),
- 7) raadiojaamad (käsijaamad jao sees ja sidevahend kõrgemale),
- 8) binokkel,
- 9) öövaatlusseade (võimalusel),
- 10) sõjavangide komplekt (sidumisvahendid, pimedaks tehtud tolmuprillid ja kõrvaklapid vähemalt kolme sõjavangi jaoks).

2.3.3. Piirangud: puuduvad

2.3.4. Keskkond: sõltumata maastikust, aastaajast ja valgustingimustest.

---

² Allüksuse relvastus ja varustus tuleb kursusele väljastada ja neid kasutada sõltumata sellest, kas hetkel kehtiv koosseisu- ja varustustabel (KVT) seda allüksusele ette näeb või mitte. Eesmärk on vastava õppe andmine kõigile, sest KVT või kursuslase ametikoht võib tulevikus muutuda.

2.3. Standardid (õpiväajandid):

- 2.3.1. Kursuslane teab maakaitsejao ülesandeid ja peamiseid taktikaid liikumisel, kontakti sattudes ning paiknemisel;
- 2.3.2. Ülesannete täitmisel kasutab kursuslane relvi ja lõhkevahendeid eesmärgipäraselt ja ohutult;
- 2.3.3. Kursuslane teab eksitamise, hajumise ja jälitamise meetodeid;
- 2.3.4. Kursuslane tegutseb jao koosseisus paiknemisel;
- 2.3.5. Kursuslane tegutseb rekkepatrullis jao koosseisus;
- 2.3.6. Kursuslane tegutseb varitustes jao koosseisus.

3. Sisu ja maht

Kursuse õppekava maht on 8 nädalavahetust; soovituslik nädalavahetuse keskmine lähiõppe tundide maht on 22 akadeemilist tundi (va. laskmised ja kontrollharjutus).

Õppeained		Õppemahud	
		Iseseisev õpe	Lähiõpe
1.	Maakaitsejao tegevuste alused	8	44
2.	Pioneeriõpe	4	22
3.	Eksitamine	1	11
4.	Paiknemine	1	11
5.	Reke	2	22
6.	Varitsused	4	44
7.	Laskeõpe ja kontrollharjutus	–	48
Õppetunde kokku:		20	202
Kursuse kogumaht:		222 akadeemilist tundi	

4. Läbiviimine

- 4.1. **NB!** Alljärgnevatest juhistest on lubatud kõrvalekalded koosseisulise ja juba kokkutöötanud jao korral ainete mahus ja ametite vahetuses. Hindab struktuuriüksus.
- 4.2. Kursus viiakse läbi lähiõppena, mida toetab iseseisev õpe;
- 4.3. Õppeained on soovitatav läbida Tabelis 1 näidatud järjekorras, et tagada lihtsamalt keerukamale ülemineku printsiip.
- 4.4. Iseseisva õppematerjali omandamine on kohustuslik enne aine algust, et seeläbi vähendada lähiõppes loengu vormi ja viia rõhuasetus praktilistele harjutustele.
- 4.5. Iga õppeaine kohta on iseseisva õppe materjalid kas e-õppe portaalis ILIAS (kursus VÜT1), keskkonnas opiq.ee või muul viisil tehtud kursustele kättesaadavaks.
- 4.6. Iseseisva õppe mahud on hinnangulised.
- 4.7. Lähiõppe mahud on soovituslikud; eesmärk on standardite saavutamine.
- 4.8. Kursus peab olema võimalikult praktiliste harjutuste keskne.
- 4.9. Kursuse lõpetamiseks on tingimusteta kohustuslik läbida järgnevad ained ehk hinnanguliselt 136 kontaktundi:
  - Maakaitsejao tegevuste alused,
  - Reke,
  - Varitsused,
  - Laskmised ja kontrollharjutused.
- 4.10. Kursuslasel on õigus läbida aine teise allüksuse või maleva juures kui pole võimalik osaleda oma väljaõppegrupi õppenädalavahetusel.
- 4.11. Ainete läbimine peab olema kirjalikult fikseeritud ja dokumenteeritud.
- 4.12. Osaliselt kursuse läbinu saab läbitud ained üle kanda järgmisele kursusele järgneva kolme aasta jooksul, et läbida kogu kursus ja osaleda lõpuharjutusel.
- 4.13. Lahinglaskmistel osalemiseks, peab olema sooritatud automaatselt laskeoskuse test nr 3 vähemalt aasta jooksul enne lahinglaskmist.

- 4.14. Väljaõppe jooksul on oluline vahetada kõiki jao liikmeid erinevatel jao ametikohtadel. See annab olulise risttreeningu, ning annab ka ülevaate nii osalejale endale kui läbiviijale, milline eriala kursuselasele tegelikult enim sobib.
- 4.15. Kui õppegrupis ei ole kogenud jaopealikut, siis peab läbiviija ise valmistama ette käsud ülesanneteks või selleks õppemooduliks määratud jaopealikuid igati abistama jao käsu ettevalmistamisel.
- 4.16. Läbiviimiseks tuleb valmistada rühmapealiku käsud, mille järgi plaanitakse ja viiakse täide harjutusülesanded.
- 4.17. On soovitatav kasutada õpetamise meetodit *rooma-kõnni-jookse*:
- *rooma* faasis on iseseisev õpe, loeng klassis, skeemidel selgitamine, näidissooritus,
  - *kõnni* faasis teeb õppegrupp soorituse instruktori juhendamisel ja selgitustega, vähendatud vahedega ja väldib kiirustamist, et osalejad saaksid aega tajuda ümbrust ning seostada tegevusi eelmises faasis õpituga,
  - *jookse* faasis sooritatakse harjutus juba lahingkiirusel ja instruktor sekkub vaid hädavajadusel.
- 4.18. Sama põhimõtte järgi tuleb ka osalejaid koormata varustusega ehk lisakaaluga. Esialgu harjutades kergemalt, et kehad harjuks ja alles jookse faasis täisvarustuses. Esimeses kahes faasis on eesmärk lasta kursuslastel võimalikult hästi keskenduda õpitavale teemale.
- 4.19. Peale iga *jookse* faasi sooritust peab instruktor korraldama õppegrupile tegevusjärgse arutelu, kus laseb kursuslastel teha peamiselt enesehindamise oma sooritusele, täiendades seda vastutegevuse kommentaaride ja enda tähelepanekutega.
- 4.20. Tegevusjärgne arutelu järgib allolevaid punkte ja järjestust:
- milline oli meie plaan ja mis tegelikult toimus?
  - millised olid meie soorituse nõrgad kohad ja millest võisid need olla tingitud?
  - millised olid meie soorituse tugevad kohad ja mida peame edaspidi sama heal tasemel hoidma (positiivne moraalitõstev lõpetamine)?
- 4.21. Väga oluline on igal pikemal peatusel kaevumine enda kaitseks. Kursuslased peavad harjuma lamadeslaskepesa tegema igas ilmastiku ja valguse tingimustes.
- 4.22. Igal liikumisel, positsioonil ja paiknemisel tuleb suurt rõhku panna maskeerimisele nii visuaalse vaatluse, sh õhuvaatluse kui ka termovaatluse vastu.
- 4.23. Soovitatav on kasutada droonivaatlust ja tagasisidet allüksuse taktikaliste harjutuste ja paiknemise korral. Eesmärk on süvendada arusaamist maskeerimise olulisusest.
- 4.24. Kursuse laskemoona ja imitatsioonivahendite soovituslik kulu:

Ühe jao kohta	tk	Kogu kursuse kohta:	kogus
Laskemoon (sh KP)	1500	Detonaator kapsel KD-1	10 tk
Kaitselaeng	2	Detonaator elektri viide 0 ms ED-0	44 tk
Suundmiin	2	Polüetüleenkattega süütenõör SN-3	10 m
Paukpadrun	13000	Tõmbesüütur mehhaaniline süütenõõrile TS-1	10 tk
Valgusrakett	20	Detoneeriv nõör plastikkattega DN-1	200 m
Õppekäsigranaat	44	Lõhkeaine plastiline (pentüül) silindriline, 125 gr m/46 PTR	4 kg
Suitsugranaat	36	Lõhkeaine plastiline, risttahukas 1000g PETN	1 kg
Lõhkepakett	25	Miin, kaitselaeng M21F	1 tk
Pürotehniline miin	24	Miin, kaitselaeng M13	1 tk
TT- imitatsioonlask	24	Miin, külg M14	1 tk
Signaalmiin DM-57, SL-3	4	Miin, tankitõrje M52B	1 tk
		Miin, tankitõrje TM81	4 tk
		Mürsk, kild 105 mm	2 tk
		Montaažikaabel	200 m
		NONEL eri pikkusega	4 tk

5. Läbivad teemad

Kursuse läbivateks teemadeks on individuaalsete sõdurioskuste parendamine, lahingdistsipliini loomine ja hoidmine, meeskonnatöö loomine, ohutustehnika, keskkonnakaitsenõuete järgimine ja enesedistsipliini kasvatamine.

6. Hindamine

- 6.1. **Eristav hindamine:** kontrollharjutusel hinnatakse jao sooritusvõimet ja lahingulist valmisolekut.
- 6.2. **Kujundav hindamine:** kogu väljaõpe kestel toimuv, et toetada kursuslase arengut ehk anda tagasisidet tema arengu kohta, innustada ja suunata kursuslast sihikindlalt õppima, toetada kursuslase enesehinnangu kujunemist ja suunata kursuslast täiendamist vajavate teemade valikul (jooksvalt kõigi soorituste jooksul);

7. Väljastatavad dokumendid

Kursuse lõpetajale väljastatakse kursust läbiviiva maleva tunnistus koos kursuse märgiga³.

8. Viited

- 8.1. Maakaitsekompanii 2030 võimekirjeldus. Kinnitatud Kaitseväe juhataja 20.04.2021 käskkirjaga nr 92;
- 8.2. Maakaitse käsiraamat: <https://www.opiq.ee/kit/details/455>
- 8.3. Patrullija taskuraamat (PTR)⁴
- 8.4. Sõduri käsiraamat:
https://laane.kaitseliit.ee/files/laane/img/files/soduri_kasiraamat.pdf
- 8.5. Kaitseväe Luurekeskuse õppematerjalid (AK), Kaitseväe siseportaal;
- 8.6. Kaitseväe ja Kaitseliidu ohutustehnika eeskirjad;
- 8.7. E-õppe portaal Ilias – e-kursus VÜT1 (kasuta otsingut)

9. Õppekava ümberhindamine

- 9.1. Ümberhindamist viiakse läbi vajadusel või mitte harvem kui kord kolme aasta jooksul.
- 9.2. Ümberhindamise tulemustega kava peab olema elektrooniliselt kättesaadav kõikidele kursuse läbiviimisega seotud inimestele.
- 9.3. Ümberhindamise põhiliseks alusinfoks on kursuseülevaade ja kursuse instruktorite koostatud täiendus- ja muudatusettepanekud.
- 9.4. Ümberhindamist teeb Kaitseliidu peastaabi väljaõppeosakond või Kaitseliidu kool.

10. Mõisted ja lühendid

MKKR – Maakaitse käsiraamat
PTR – Patrullija taskuraamat
SOKK – Sõdurioskuste kursus Kaitseliidus
SBK – Sõduri baasoskuste kursus
VKP – Viimane kogunemispunkt
VÜT1 – Väikeüksuse taktika kursus 1. tase (maakaitsejagu)
VÜT2 – Väikeüksuse taktika kursus 2. tase (maakaitserühm)

Lisad:

- Lisa 1. Ainekavad
- Lisa 2. Kontrollharjutuse hindamislehed
- Lisa 3. Kaaslaste hinnang jaopealiku kandidaadile
- Lisa 4. Hindaja hinnang jaopealiku kandidaatidele
- Lisa 5. Kursuslaste erialade soovitus

³ Märgi kujutis on esilehel, kinnitatud KLÜ 21. novembri 2022 käskkirjaga nr K-0-13/22/33589U.

⁴ Taskuraamatuid saab tellida trükitud kujul Kaitseliidu e-poest, kauplusest Reorg, kauplusest Relvad.ee või otse kirjastajalt (elreconsult@gmail.com).

LISA 1 – AINEKAVAD

AINEKAVA: MAAKAITSEJAO TEGEVUSTE ALUSED

1. Öppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Kursuslane teab maakaitsejao ülesandeid ja peamiseid taktikaid liikumisel, kontakti sattudes ning paiknemisel:

- 2.1. mõistab maakaitседоктриini ja maakaitseallüksuste ülesandeid ja standardeid;
- 2.2. teab vastase erinevaid allüksusi (manööver, toetav, tagav), nende tunnuseid, ülesandeid, relvastust ja peamisi taktikaid roodu tasemeni;
- 2.3. osaleb jao ülesande planeerimise protsessis ja saab aru jaopealiku käsust;
- 2.4. tegutseb jao liikumisel, peatustel, kontaktidrillides ja püsitoimingutes;
- 2.5. teab jao ja rühma logistika ning toetusvõrgustiku põhimõtteid;
- 2.6. saab aru nurjetegevuste olemusest ja tehnikatest.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

Teemad	Iseseisev õpe	Lähiõpe	
		Klassiõpe	Väliharjutus
1. Maakaitседоктриin, HLT, VÜT, põhiülesanded, patrullimine (1.2; 6.1)	1	2	–
2. Koosseisud, relvastus ja varustus (3.1; 8.4)	2	1	–
3. Vastaseõpe II: Tehnika, relvastus ja taktikad – rood ja selle toetus	2	3	–
4. Lahingukäsk ja maastikumudel (2.3; 2.2)	1	1	1
5. Olukorrateadlikkus ja julgeolek (1.3)	0,5	1	–
6. Jao rivistused, peatused ja ohualad: - liikumine järjestikus (3.2) - liikumine ahelikus (3.2) - liikumine topelt-noolepeas (3.2) - liikumine malelauas (3.2) - ohualad (3.3) - julgestuspeatused (3.4) - kogunemispunktid (3.5) - liikumine pimedas (3.6) - liikumine soos ja rabas (3.7)	1	–	8
7. Kontaktidrillid: - reageerimine tulekontaktile (4.1) - jao kiirrünnak (4.2) - jao kontaktist eemaldumine (4.3) - kiirvaritsuse korraldamine (4.4) - reageerimine varitsusele (4.5) - ruumide puhastamine vastasest (4.6) - mineeritud traattõkete läbimine (4.7) - tegevus kaudtule alla sattudes (4.9) - tegevus snaipri tule alla sattudes (4.10) - tegevused ohu korral õhust (4.11) - tegevused miiniväljale sattudes (4.12) - lahingkannatanute käsitlemine (4.13)	1	–	14
8. Püsitoimingud: - lahinguks valmistumine (5.1) - oma üksuste positsioonide läbimine (5.2) - üksuste ühinemine (5.3)	1	–	8

Teemad	Iseseisev õpe	Lähiõpe	
		Klassiõpe	Väliharjutus
- reorganiseerumine (5.4) - sõjavangide ja korrarikkujate käsitlemine (5.6)			
9. Jao ja rühma logistika, peidikud (sh peidikupass) ja toetusvõrgustik, kannatanute käsitlemine (8.1; 8.3; 8.9)	1	1	3
10. Nurjetegevused (6.8)	0,5	1	–
Tunnid:	8	10	34
Kokku:	52 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

- 4.1. Aine on esimene ja kohustuslik enne järgnevasse ainemoodulitesse sisenemist.
- 4.2. Eeldusel, et kursuselased on materjalidega ette tutvunud, saab klassitunnid viia miinimumi, et korrata üle vaid oluline ja vastata tekkinud küsimustele. Rõhuasetus on praktilistel harjutustel.
- 4.3. Peidikuõppeks on soovitatav enne rajada näidispeidik koos varudega ja viia õppetund läbi selle juures. Kursuselased peaksid ise koostama peidikupassi ja legendi peidiku leidmiseks.
- 4.4. Kontaktidrilides kasutada võimalusel laserveste.
- 4.5. Ruumide puhastamise drilides on soovitatav kasutada ka airsoft relvi, kuid tuleb tagada, et salvedesse ei laetaks rohkem kuule kui mahub padruneid tabelrelva salve.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

Laskemoona ja imitatsioonivahendite soovituslik kulu (jao kohta):

1.	Paukpadrun	4200 tk
2.	Õppekäsigranaat	20 tk
3.	Suitsugranaat	10 tk
4.	Lõhkepakett	10 tk
5.	TT imitatsioonlask	12 tk

7. Õppetööks soovitatav õppevara

- 7.1. MKKR / PRT peatükid märgitud teemade juures.
- 7.2. Vastase õppeks koostada eraldisesivad materjalid sellise rõhuasetusega, kuidas vastane rivistub rännakul, millised on kõrge väärtusega sihtmärgid ja kuidas ta võib ohustada maakaitsejao ellujäämisvõimet.

8. Märkused

ROT

AINEKAVA: MAAKAITSE JAO PIONEERIÕPE

1. Õppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Ülesannete täitmisel kasutab kursuslane lõhkevahendeid eesmärgipäraselt ja ohutult:

- 2.1. teab lõhkematerjalide kasutamise olulisust ja tõhusust erinevate ülesannete täitmisel;
- 2.2. tunneb plahvatusteooria põhimõisteid ja lõhkeainete parameetreid;
- 2.3. teab ohutuid kaugusi lõhketöödel;
- 2.4. käsitleb peamisi kaitseväes ja Kaitseliidus kasutatavaid miine, lõhkematerjale ja vahendeid;
- 2.5. mõistab erinevate kasutusel olevate miinide ja lahingumoonade toimet;
- 2.6. mõistab lahingumoonade ebakonventsionaalse kasutamise võimalusi;
- 2.7. teab üksiku lõhkemata lahingumoonade hävitamise põhimõtteid;
- 2.8. koostab detoneerivast nõorist elektrilisi ja kombineeritud lõhkevõrke;
- 2.9. valmistab süütesegu, süütepudeli ja oskab neid kasutada;
- 2.10. mõistab erinevate tõkete põhimõtteid.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

	Teemad	Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Lõhkematerjalide kasutamine erinevate ülesannete täitmisel	–	0,5	–
2.	Ohutusnõuded lõhketöödel: Elektersüütega lõhkamisel, detoneerivast nõorist ja elektriliste lõhkevõrkude (LV) lõhkamisel ja erinevate lõhkeviiside kombineerimisel	0,5	0,5	–
3.	Plahvatusteooria: Plahvatuse mõiste ja liigid, lõhkeainete liigitus ja põhiparameetrid, kumulatiiviefekt	0,5	0,5	–
4.	Lõhkematerjalid: - KV kasutuses olevad lõhkeained, iseloomustus ja pakendite tutvustus - initsieerimisvahendid (kordamine) - standart-, koonus-, prismalaengud - lõhkemasinad, kaablid, kontrollseadmed	0,5	0,5	–
5.	Lõhkevõrgud (LV): - Detoneerivast nõorist LV koostamise põhimõtted - tõrked ja nende põhjused - detoneerivast nõorist LV koostamine imitatsioonimaterjale kasutades - detoneeriva nõõri ühendused ja sõlmed - detonaatori ühendamise detoneeriva nõõri külge - NONEL'ist LV koostamise põhimõtted - takistuste arvestused elektriliste LV koostamisel. - elektriliste LV'ide koostamine kasutades imitatsioonimaterjale. - takistuste arvutused ja mõõtmised, montaaži- ja magistraalkaablite ühenduste	0,5	1	3

Teemad		Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
	tegemine, kaablite tõrgete väljaselgitamine ja kõrvaldamine.			
6.	Tõrked: - enamlevinud tõrked ja nende põhjused, OT tegevus ja ettekanded tõrke korral - tõrgete ennetamine	–	0,5	–
7.	Praktiline lõhkamine: - detoneerivast nõõrist ja elektriliste LV koostamine ja lõhkamine - Eestis kasutatavate miinidele näidislõhkamine, mittekonventsionaalsete lahenduste demonstratsioon - MUV sütiku kasutamine - Süütenõõriga viidete lisamine el. ja tõmbsüüturiga. - lõhkemasina praktiline kasutamine; - Improviseeritud elektriliste LV'de lõhkemasina/initsieerimisvahendi ehitamine käepärastest vahenditest	–	–	8
8.	Vastase kasutuses olevad lõhkematerjalid, sh miinid, mürsud jms. Distantsilt paigaldatavatele miinid (PFM, POM-2 ja 3, PTM-1,3,4.) Lahingumoona ja miinide jaotus, sütikute liigitus ja initsieerimise meetodid.	0,5	1	–
9.	Vastase ebakonventsionaalne lahingumoona kasutamine; näited viimastest konfliktipiirkondadest	–	0,5	–
10.	Tegevus lõhkemata lahingumoona ja isevalmistatud lõhkekehade puhul, 4C protseduuri tutvustus (5.9).	0,5	0,5	–
11.	Lahingumoona ebakonventsionaalse kasutamise võimalused, distantslõhkeseadmed, löksud.	–	1	2
12.	Õppemiinide ja muude väljaõppes kasutatavate lõhkemist imiteerivate vahendite kasutamine.	–	–	1
13.	Süütesegude (sh napalm) ja süütepudeli valmistamine ja kasutamine (6.8)	0,5	–	1
14.	Erinevad pioneeritõkked ja nende integreerimine lahinguplaani. (2.2):	0,5	0,5	
	Tunnid:	4	7	15
	Kokku:	26 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

Miine võib paigaldada vähemalt lõhkaja A kategooriat ja kasutatava miini väljaõpet omav kursuslane kõrgemat kategooriat omava instruktoriga juhendamisel.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

- 6.1. Mulaazid, maketid, intertsed treeningvahendid.
- 6.2. Distantlõhkeseadmed.
- 6.3. Süütesegude jaoks: bensiin, vana õli, vahtplast, klaastaara.
- 6.4. Tulekustutid.
- 6.5. Lõhkematerjali ja -vahendite kulu (väljaõppegrupi kohta):

1.	Detonaator kapsel KD-1	10 tk
2.	Detonaator elektri viide 0 ms ED-0	44 tk
3.	Polüetüleenkattega süütenõör SN-3	10 m
4.	Tõmbesüütur mehhaaniline süütenõörile TS-1	10 tk
5.	Detoneeriv nõör plastikkattega DN-1	200 m
6.	Lõhkeaine plastiline (pentüül) silindriline, 125 gr m/46 PTR	4 kg
7.	Lõhkeaine plastiline, risttahukas 1000g PETN	1 kg
8.	Miin, kaitselaeng M21F	1 tk
9.	Miin, kaitselaeng M13	1 tk
10.	Miin, külg M14	1 tk
11.	Miin, tankitõrje M52B	1 tk
12.	Miin, tankitõrje TM81	4 tk
13.	Mürsk, kild 105 mm	2 tk
14.	Montaažikaabel	200 m
15.	Signaalmiinid DM-57, SL-3	4 tk
16.	NONEL eri pikkusega	4 tk

7. Õppetööks soovitatav õppevara

Õppematerjal asub e-õppe keskkonnas Ilias VÜT1 kursuse pioneeriõppe ainemoodulis.

8. Märkused

Aine läbimise eelduseks on lõhkaja A-kategooria omamine.

AINEKAVA: EKSITAMINE

1. Õppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Kursuslane teab eksitamise, hajumise ja jälitamise meetodeid:

- 2.1. saab aru eksitamise eesmärkidest ja olulisusest;
- 2.2. rakendab erinevaid eksitamise meetodeid erinevates keskkondades ja ilmastikuoludes;
- 2.3. rakendab kiirvaritsusi eksitamise käigus;
- 2.4. saab aru hajumise tehnikast;
- 2.5. saab aru jälitamise baasalustest.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

Teemad		Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Eksitamise olemus ja meetodid (3.9): - tavaeksitus - silmus - jäljeväli - mahaastumine - õhuvahendi eksitamine - eksitusala - jälituskoerad - kiirvaritsuse kasutamine jälitaja vastu - hajumine	0,5	2	7
2.	Jälitamine (3.9)	0,5	1	1
	Tunnid:	1	3	8
	Kokku:	12 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

Läbiviimiseks valida võimalikult mitmekesine maastik koos oja või jõega. Ainet võib ka kombineerida paiknemisega.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

Laskemoona ja imitatsioonivahendite kulu (jao kohta kiirvaritsuseks):

1.	Paukpadrun	400 tk
2.	Suitsugranaat	2 tk
3.	Õppekäsigranaat	4 tk

7. Õppetööks soovitatav õppevara

MKKR / PTR, peatükid lisatud p 3.

8. Märkused

Kui on võimalust, võib teha harjutuse jälituskoeraga.

AINEKAVA: PAIKNEMINE JA ÜHENDUSE PIDAMINE

1. Öppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Kursuslane tegutseb jao koosseisus paiknemisalal:

- 2.1. tunneb erinevaid paiknemisvõimalusi, protseduure ja julgeolekunõudeid paiknemisel;
- 2.2. hõivab paiknemisala allüksuse koosseisus;
- 2.3. rakendab julgeolekunõudeid ja järgib kästud protseduure paiknemisala hõivates, seal viibides ja sellest lahkudes;
- 2.4. kasutab nõutud julgestustehnikaid sõnumi edastamisel virgatsi ja postkasti kaudu.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

Teemad		Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Turvamaja asukoha valik, protseduurid ja julgeolek (7.1)	1	0,5	2
2.	Majutuspunkri asukoha valik, protseduurid ja julgeolek (7.2)		0,5	1
3.	Jao patrull-laagri hõivamise protseduurid, tegevused patrull-laagris (7.3)		0,5	4
4.	Virgatsid ja postkastid (7.5)		0,5	2
Tunnid:		1	2	9
Kokku:		12 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

- 4.1. Hea võimalus tutvustada kursuslastele nõ *valge võrgustiku* toimimist. Õppealal tuleks simuleerida koos peremehega turvamaja, kuhu jagu läheb protseduuri järgides ja ajutiselt majutub.
- 4.2. Võimalusel võiks õppealal olla ka valmis punker, mida kursuslastele näidata ja mille peal punkri rajamise olulisi momente õpetada.
- 4.3. Postkast tuleks ettevalmistada kuskil asustatud alal ja jagu peaks läbi tegema kogu protseduuri erariietes sulandudes keskkonda.
- 4.4. Patrull-laagris tuleb kaevata lamades-laskepesad ja kaevumise harjumust paiknemisel ning positsioonil tuleb kasvatada läbi kogu kursuse.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

Valmis sõnum konteineris koos turvaelemendiga.

7. Õppetööks soovitatav õppevara

MKKR / PTR, peatükid lisatud p 3.

8. Märkused

Soovitatav kombineerida eksitamise ainega.

AINEKAVA: REKE

1. Öppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Kursuslane tegutseb rekkepatrullis jao koosseisus:

- 2.1. teab rekke eesmärgid, liike, koosseise ja täideviimise protseduure;
- 2.2. tegutseb rekkes meeskonna ja jao koosseisus;
- 2.3. koostab rekkeettekannet ja –skitsi.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

Teemad		Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Rekke liigid ja põhialused (6.2)	2	1,5	–
2.	Vaatlusvahendid (binokkel, öövaatlus)		0,5	1
3.	Rekkeettekanne ja skits (6.2)		1	1
4.	Objektireke (6.2)		1	3
5.	Alareke (6.2)		0,5	2
6.	Teekonnareke (6.2)		0,5	2
7.	Vaatluspost (6.2)		1	2
8.	Koondharjutus ala- ja objektireke, rekkeettekande koostamine	–	–	5
Tunnid:		2	6	16
Kokku:		24 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

- 4.1. Vaatlusvahendite õppes tuleb rõhutada varjatust valguse peegelduse vastu
- 4.2. Osa liikumisi ja vaatlusi tuleb teha pimedas.
- 4.3. Koondharjutuseks tuleb kaasata vastutegevuse üksus, mis seab üles realistliku paiknemisala. Tegelikust ja kursuslaste koostatud skitse peab saama võrrelda tagasiside ajal.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

- 6.1. Vajalikud on lisabinoklid ja öövaatlusseadmed;
- 6.2. Laskemoona ja imitatsioonivahendite kulu (jao kohta):

1.	Paukpadrun	1200 tk
2.	Suitsugranaat	6 tk
3.	Valgusrakett	5 tk

7. Õppetööks soovitatav õppevara

MKKR / PTR, peatükid lisatud p 3.

8. Märkused

- 8.1. Rekkeettekanne ja skits (p3) tuleb igal kursuslasel valmistada mälu järgi peale vaatlust individuaalselt telkmantli all punase valgusega.
- 8.2. Koondharjutuse rekkeettekanne ja skits (8) tuleb teha kollektiivselt.
- 8.3. Rõhku tuleb panna pidevale maskeeringu parandamisele ja vaikselt liikumisele.

AINEKAVA: VARITSUSED

1. Õppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Kursuslane tegutseb varitsuses jao koosseisus:

- 2.1. teab varitsuste eesmärgid, liike, koosseise ja täideviimise protseduure;
- 2.2. tegutseb varitsuses meeskonna ja jao koosseisus erinevates varitsustes.

3. Sisu ja maht (number sulgudes on peatükk õppematerjalis MKKR/PTR)

Teemad		Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Varitsuste eesmärgid, alused ja liigid (6.3)	4	2	
2.	Miinide ja lõhkematerjali kasutamine varitsustes		1	2
3.	Vastase langemise ja masinate läbiotsimine (5.5)			2
4.	Jao lähivaritsus (6.3)		1	12
5.	Jao miinivaritsus (6.3)		0,5	8
6.	Jao tulevaritsus (6.3)		0,5	4
7.	Jao kombineeritud varitsus (6.3)		–	4
8.	Piirkonnavaritsused jaoga (6.3)		1	8
Tunnid:		4	6	38
Kokku:		48 akadeemilist tundi		

4. Läbiviimine

- 4.1. Harjutuste käigus teha läbi seeria erinevaid varitsusi (jagu, meeskonnad, jalastunud vastane, masinal vastane, ootamatud olukorrad, tsiviilisikud alas jne) terves patrullimahus võimalikult realistlikult – kõrgema käsu saamine, jao käsu koostamine, liikumine varitsuse alasse ja peale varitsust liikumine paiknemisalasse, tagasiside kõrgemale.
- 4.2. Võimalusel lasta igal võitlejal vähemalt korra lõhata pürotehnilist miini harjutuse käigus liikuva või ajutiselt peatunud sihtmärgi pihta.
- 4.3. Kasutada vastutegevust ka patrullide otsimisel ja kontakti loomisel (kontaktidriilide kasutamine).
- 4.4. Kasutada ka püsitoiminguid nõudvaid olukordi (oma liinide läbimine, meeskondade ühinemine, sõjavangide ja kannatanute käsitlemine).
- 4.5. Võimalusel kasutada laserveste harjutustel.

5. Hindamine

Kujundav hindamine.

6. Vahendid

Laskemoona ja imitatsioonivahendite kulu (jao kohta):

1.	Paukpadrun	3600 tk
2.	Õppekäsigranaat	10 tk
3.	Suitsugranaat	6 tk
4.	Lõhkepakett	5 tk
5.	Pürotehniline miin	12 tk
6.	Valgusrakett	5 tk
7.	TT lasuimitatsioon	6 tk

7. Õppetöökso soovitav õppevara

MKKR / PTR, peatükid lisatud p 3.

8. Märkused

Lähivaritsuse harjutamiseks jälgi vastase kriteeriumit – mitte rohkem kui 3 vastast 1 varitseja kohta.

LAHINGLASKMISED JA KONTROLLHARJUTUS

1. Õppekava

Väikeüksuste taktika 1. tase: maakaitsejagu

2. Väljaõppe alaeesmärk

Hinnata kursuslaste omandatud oskusi maakaitsejao ülesannete täitmisel:

- 2.1. Jagu tegutseb patrull-laagris;
- 2.2. Jagu teostab objektireket;
- 2.3. Jagu teostab miini- ja lähivaritsust;
- 2.4. Jagu käsitleb ohutult relvi, miine, laenguid ja muud varustust;

3. Sisu ja maht

	Teemad	Iseseisev õpe	Lähiõpe	
			Klassiõpe	Väliharjutus
1.	Laskeharjutus L.1.1 Lahingpaari tuli ja liikumine või L.1.2 Lahingupaari patrull-laskmine ⁵	–	–	4
2.	Laskeharjutus L.2.1 Pooljao tuli ja liikumine päeval ⁶	–	–	6
3.	Laskeharjutus L.3.4 Jao varitsus päeval	–	–	6
4.	Kontrollharjutused	–	–	30
5.	Tagasiside ja hinnangulehtede täitmine	–	2	–
	Tunnid:	–	2	46
	Kokku:			48 akadeemilist tundi

4. Läbiviimine

- 4.1. Laskmistele ja kontrollharjutusele pääsemiseks peab kursuslane olema sooritanud laskeoskuste testi nr. 3 aasta jooksul enne lahinglaskmisi.
- 4.2. Laskmistel võib miine paigaldada vaid pioneeriaine läbinud või B kategooriat omav kursuslane või vastava pädevusega instruktor.
- 4.3. Kontrollharjutus viiakse läbi väliharjutusena maastikul, mille raames harjutatakse ja testitakse jao oskust täita erinevaid ülesandeid⁷.
- 4.4. Enne liikumist sisaldavate laskmiste tegemist tuleb laskmine läbi harjutada paukmoonaga.
- 4.5. Soovituslik on kasutada eraldi laskevälja ettevalmistus- ja valvemeeskonda (nt. hilisem vastutegevuse üksus) laskevälja ettevalmistamiseks ja julgestamiseks, et kursuslased saaksid laskmised sooritada vähima ajakuluga, et liikuda edasi kontrollharjutustele.
- 4.6. Kursuslased kasutavad harjutusel individuaal- ja kaitsevarustust.
- 4.7. Jaole väljastatakse jao varustus ja relvastus (vt. ÕK p. 2.2.) kogu harjutuse ajaks. Väljastatakse paukmoon ja imitatsioonivahendid, kas kõigiks ülesanneteks või taasvarustamise võimalusega.
- 4.8. Kogu harjutuse jooksul peab alas tegutsema vastutegevus, kes loob olukordi jao kontaktidriillide rakendamiseks.
- 4.9. Jagu peab tagama puhkuse vähemalt ühes patrull-laagris minimaalselt 2 tundi uneaega kursuslase kohta (kokku ca 5 tundi patrull-laagri aega) öö kohta.
- 4.10. Ülesannete distantside valikul arvestada jao liikumiskiirustega 1 km/h pimedal ajal ja 2,5 km/h valgel ajal.

⁵ Vastavalt lasketiiru, -välja võimalustele.

⁶ Kohustuslik on eelnevalt läbiharjutada paukmoonaga.

⁷ Kasutada laserveste kui võimalik.

- 4.11. Kui harjutus toimub ajal, mil valget aega on vähem ja reede õhtul ei ole võimalik laskmistega alustada, tuleb kaaluda reede õhtu kasutamist kontrollharjutuste ülesannete planeerimiseks.
- 4.12. Enne lõpurivistust korraldab hindaja vahetu tagasiside oma grupile. Tagasisidel on oluline roll allüksusele ausalt teada andmiseks, kuidas nende sooritusid kulgesid ja millised olid nõrgad ja tugevad momendid nende sooritustes.
- 4.13. Tagasiside lõpeb ametliku hinnangu teadaandmisega allüksusele, kas jagu läbis kogu testi positiivselt või mitte.
- 4.14. Enne kursuslaste vabaks laskmist peavad kõik jao liikmed täitma hinnangulehed jaopealike kursuse kandidaatide kohta (Lisa 3) ja hindaja täidab grupivestluse kaudu tagasiside kogu kursuse kohta (Lisa 2 osa).

5. Hindamine

- 5.1. Kontrollharjutusel hinnatakse jao sooritust hindamis-lehtede alusel.
- 5.2. Hindamislehed digitaliseeritakse ja säilitatakse malevas.
- 5.3. Kontrollharjutusel luuakse taktikaline olukord, kus hinnatakse:
  - objektireket;
  - lähivaritsust;
  - miinivaritsust;
  - patrull-laagrit.
- 5.4. Hindaja(d) liigub koos allüksusega kogu kontrollharjutuse jooksul.
- 5.5. Hindamisel ilmnunud puudused on aluseks prioriteetsete õppeteemade seadmiseks järgnevatel aastatel, eesmärgiga parendada allüksuse sooritusvõimet.
- 5.6. Hindamise eesmärk on määratleda allüksuse / kursuslaste väljaõppetase kolmeastmelisel skaalal:

MITTERAHULDAV	RAHULDAV	HEA
- 50%	50-74%	75 +%

- 5.7. Iga hinnatav harjutus peab olema läbitud vähemalt hindele „rahuldav“, et lõplik hinne oleks „rahuldav“ või „hea.“
- 5.8. Koosseisuliste jagude puhul on hindamise tulemus väljaõppetaseme hinnang, mis võetakse arvesse allüksuse lahinguvõime arvestuses.
- 5.9. Õppejagude (grupp ei koosne koosseisulise jao liikmetest) korral hinnatakse üksnes kursuslaste sooritust ja tulemust lahinguvõime arvestusse ei kanta.
- 5.10. Juhul kui jagu kukub hinnatava harjutuse läbi (hinne mitterahuldav), siis tuleb allüksusel vastavad väljaõppeteemad uuesti läbida ja harjutus uuesti tervikuna sooritada mitte varem kui 3 kuud ja mitte hiljem kui 1 aasta ebaõnnestunud sooritusest.
- 5.11. Kui uue soorituse aeg toimub peale 1 aasta möödumist, tuleb jaol sooritada terve kontrollharjutus uuesti.
- 5.12. Kui mingit teemat ei saa hinnata, siis lugeda see kontroll-lehel JAH.
- 5.13. Kui allüksus peab katkestama ülesande neist mitteolenevatel põhjustel, siis tuleb olukorra lahenedes neil võimaldada jätkata hiljem poolelijäänud kohast.
- 5.1. Jaopealike kursuse kandidaatide hindamine toimub kahes osas: õppegrupi (jaokaaslaste) hinnangute (Lisa 3) ja lõpuharjutuse kontrollija hinnangu (Lisa 4) põhjal.
- 5.2. Erialakursuste (kuulipildur, tankitõrjuja, pioneer, meedik, sidemees) soovitusel teeb kursuse läbiviija (Lisa 5) ja edastab selle kursuslase struktuuriüksusele teadmiseks.

6. Vahendid

6.1. Igal jaoliikmel peab olema ala kaart;

6.2. Laskemoona ja imitatsioonivahendite soovituslik kulu (12 liikmelise jao kohta):

1.	Laskemoon	1500 tk (sh lingitud KP moon)
2.	Kaitselaeng	1 tk
3.	Suundmiin	1 tk
4.	Paukpadrunid (sh lahinglaskmiste harjutamiseks)	3600 tk
5.	Õppegranaadid	10 tk
6.	Suitsugranaadid	12 tk
7.	Valgusraketid	5 tk
8.	Lõhkepaketid	10 tk
9.	Pürotehniline miin	12 tk
10.	TT lasuimitatsioon	6 tk

7. Õppetööks soovitatav õppevara

Eelneva materjali kordamine.

8. Märkused

8.1. Valmista ette lühikesed, kuid selged rühmapealiku käsud.

8.2. Kui jaos puudub kogunud jaopealik, siis tuleb jaopealike kursuse kandidaate abistada jao käskude koostamisel ja andmisel. Oluline on kogu planeerimise ja käsuandmise protsess läbi teha, et jaol oleks võimalus ülesanne positiivsele tulemusele sooritada.

LISA 2 – KONTROLLHARJUTUSE HINDAMISLEHED

	OBJEKTIREKE			JAGU:
	Ettevalmistused	JAH	EI	MÄRKUSED
1	Isikliik maskeering on adekvaatne			
2	Relvastus kontrollitud ja hooldatud (õlitatud)			
3	Salved on täis ja relvad laetud, kaitseriivis			
4	Varustus on kaasas, ei kolise			
5	Sidevahendite kontroll - akud, sagedused, sidekontroll			
6	Kästud joogivee kogus on kaasas			
7	Julgestus on tagatud			
8	Käsu ettevalmistamisel osaletakse			
9	Käsku jälgitakse, saadakse aru, käsk on adekvaatne			
10	Maastikumudel hävitatakse			
11	Paiknemiskoha jäljed eemaldatakse			
12	Heli ja valguse distsipliin			
13	Alast väljaliikumisel loetakse kõik üle			
14	Üldine lahingdistsipliin			
	Liikumine VKPsse	JAH	EI	MÄRKUSED
15	Varjatus liikumisel			
16	Heli ja valguse distsipliin			
17	Vaatlussektorid kaetud			
18	Kästud rivistus			
19	Plaanitud kursil püsimine			
20	Julgestatud ohualade ületamine			
21	KP-de määramine ja edasinäitamine			
22	Käemärkide ja signaalide edastamine			
23	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
24	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
25	Ringkaitse julgestuspeatustes			
26	Kuulamispausid PKVH			
27	VKP luure (kui tehakse)			
28	Üldine lahingdistsipliin			
	Tegevused VKPs	JAH	EI	MÄRKUSED
29	Ringkaitse			
30	Kuulamispaus PKVH			
31	Asukoha kontroll			
32	Plaanitud asukoht			
33	VKP asukoht vastab nõuetele			
34	Rekkegrupi kogunemine ja ettevalmistused			
35	KOP5 VKP juhile			
36	Maskeeringu uuendamine			
37	Varustuse kohendamine			
38	Relvastuse ja laskemoona kontroll			
39	Seljakottide paigutus ja peitmine			
40	Julgestus 50% ettevalmistuste ajal			
41	Rekkegrupi ettevalmistustel ringkaitse kohandamine			
42	KOP5 edastamine kõigile VKPs			
43	Ärkvel püsimine			
44	Julgestus 100%			
45	Heli, valguse ja lõhnade (ei toitu, suitsu) distsipliin			
46	Üldine lahingdistsipliin			

	Objektirekke teostamine	JAH	EI	MÄRKUSED
47	Rekkegrupp liigub julgestatult			
48	Kuulamispeatused PVKH			
49	Valguse ja heli distsipliin			
50	Rekkegrupp liigub plaanitud suunas			
51	Määratakse lähtepunkt, PKVH			
52	KOP5 lähtepunkti jääjatele ja julgestusele			
53	Jaopealik viib julgestuse positsioonile			
54	Liigutakse varjatult			
55	Julgestuse positsioon on adekvaatne			
56	Rekkegrupid liiguvad välja planeeritud sektoritesse			
57	Rekkegrupid ei liigu paralleelselt objektiga			
58	Rekkegrupe ei märgata objektilt			
59	Rekkegrupid peavad kinni planeeritud ajagraafikust			
60	Vaatluskohtadesse ei jää midagi maha			
61	Rekkegrupid kohtuvad määratud ajal LPs			
62	Jaopealik kutsub ära julgestuse			
63	Meeskonnapealik loeb kõik LPst välja			
64	Liigutakse VKPsse julgestatult ja vaikselt			
65	Äratundmissignaali VKPga (kauge-lähi)			
66	Üldine lahingdistsipliin			
67	Adekvaatne tegutsemine ootamatuste korral (kui on)			
	Tegevused VKPs	JAH	EI	MÄRKUSED
68	Rekkegrupp ja julgestus koostavad luure-ettekande			
69	Ülejäänud VKP 100% julgestus			
70	Jaopealik annab rekkest ülevaate meeskonnapealikele			
71	Raportist tehakse koopiad meeskonnapealikele			
72	Meeskonnapealikud annavad ülevaate võitlejatele			
73	Kõik teavad, kellel ja millises taskus on raport			
74	Jaopealik teeb ettekande kõrgemale (kui nõutud)			
75	Varustuse selgapanekul on tagatud julgestus 50%			
76	Meeskonnapealik loeb kõik VKPst välja			
77	VKPsse ei jää maha varustust ega prahti			
78	Jagu liigub välja plaanitud suunas ja rivistuses			
79	Valguse ja heli distsipliin			
80	Üldine lahingdistsipliin			
	KOKKU:			
	JAGU LÄBIS KONTROLLI:	JAH	EI	MÄRKUSED
	50%	40	punkti	
	75%	60	punkti	
NB! Liida juurde need teemad, mida ei hinnatud				
Asukoht:				
Kuupäev:				
Hindaja auaste ja nimi:				
Hindaja allkiri:				

MIINIVARITSUS				JAGU:
Ettevalmistused		JAH	EI	MÄRKUSED
1	Isiklik maskeering on adekvaatne			
2	Relvastus kontrollitud ja hooldatud (õlitatud)			
3	Salved on täis ja relvad laetud, kaitseriivis			
4	Varustus on kaasas, ei kolise			
5	Sidevahendite kontroll -akud, sagedused, sidekontroll			
6	Kästud joogivee kogus on kaasas			
7	Julgestus on tagatud			
8	Käsu ettevalmistamisel osaletakse			
9	Käsku jälgitakse, saadakse aru, käsk on adekvaatne			
10	Maastikumudel hävitatakse			
11	Paiknemiskoha jäljed eemaldatakse			
12	Heli ja valguse distsipliin			
13	Alast väljaliikumisel loetakse kõik üle			
14	Üldine lahingdistsipliin			
Liikumine VKPsse		JAH	EI	MÄRKUSED
15	Varjatus liikumisel			
16	Heli ja valguse distsipliin			
17	Vaatlussektorid kaetud			
18	Kästud rivistus			
19	Plaanitud kursil püsimine			
20	Julgestatud ohualade ületamine			
21	KP-de määramine ja edasinäitamine			
22	Käemärkide ja signaalide edastamine			
23	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
24	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
25	Ringkaitse julgestuspeatustes			
26	Kuulamispausid PKVH			
27	VKP luure (kui tehakse)			
28	Üldine lahingdistsipliin			
Tegevus VKPs		JAH	EI	MÄRKUSED
29	Ringkaitse			
30	Kuulamispaus PKVH			
31	Asukoha kontroll			
32	Plaanitud asukoht			
33	VKP asukoht vastab nõuetele			
34	Rekkegrupi kogunemine ja ettevalmistused			
35	KOP5 VKP juhile			
36	Maskeeringu uuendamine			
37	Varustuse kohendamine			
38	Relvastuse ja laskemoona kontroll			
39	Seljakottide paigutus ja peitmine			
40	Julgestus 50% ettevalmistuste ajal			
41	Rekkegrupi ettevalmistustel ringkaitse kohandamine			
42	KOP5 edastamine kõigile VKPs			
43	Ärkvel püsimine			
44	Julgestus 100%			
45	Heli, valguse ja lõhnade (ei toitu, suitsu) distsipliin			
46	Üldine lahingdistsipliin			

	Varitsuskoha reke	JAH	EI	MÄRKUSED
47	Rekkegrupp liigub julgestatult			
48	Kuulamispeatused PVKH			
49	Valguse ja heli distsipliin			
50	Rekkegrupp liigub plaanitud suunas			
51	Määratakse lähtepunkt, PKVH			
52	KOP5 lähtepunkti jääjatele ja julgestusele			
53	Rekke järjekord (rünnak, julgestus)			
54	Koht on varitsuseks sobiv			
55	Julgestuse paigutamine külgedele			
56	Kauge/lähi - äratundmissignaalid VKPga			
57	Jagu valmis väljaliikumiseks õiges järjekorras			
58	Üldine lahingdistsipliin			
	Varitsuse ülespanek	JAH	EI	MÄRKUSED
59	VKPst väljaliikumisel ülelugemine			
60	Jagu liigub julgestatult lähtepunkti			
61	Ringkaitse lähtepunktis			
62	Kuulamispeatatus PVKH			
63	Jaopealik viib lahingpaarid positsioonidele			
64	Jaopealik annab miinide suunad ja kaugused			
65	Positsioonid on adekvaatsetel kaugustel (vaatlus/ohutus)			
66	Kontroll julgestajatega - ohtu pole?			
67	Jaopealik annab korralduse miinid paigutada			
68	Üks paigaldab miini(d) ja veab kaabli/noneli			
69	Miinid on korrektselt paigas ja varjatud			
70	Jaopealik teeb kontrollkäigu			
71	Julgestajad liiguvad tee äärest positsioonide kõrvale			
72	Varitsus on valmis kästud ajaks			
73	Varitsus püsib vaiksel ja varjatult			
74	Üldine lahingdistsipliin			
	Varitsuse teostamine	JAH	EI	MÄRKUSED
75	Varitsus algatatakse plaanitud sihtmärgi vastu			
76	Miinid lõhatakse plaanitud järjekorras			
77	Miinid saavutavad plaanitud efekti			
78	Kui kaablid, siis võimalusel keritakse tagasi			
79	Üldine lahingdistsipliin			
80	Adekvaatne tegutsemine ootamatuste korral			
	Varitsusest eemaldumine	JAH	EI	MÄRKUSED
81	Rünnakmeeskonnad eemalduvad varjatult lähtepunkti			
82	Julgestajad liiguvad viimastena lähtepunkti			
83	Rünnakgrupi pealik loeb kõik välja LPst			
84	Jagu leiab üles VKP			
85	VKPsse jõudnud võitlejad tagavad julgestuse			
86	Varustuse selgapanekul julgestus 50%			
87	Jagu ei viivita VKPst väljumisega			
88	Meeskonnapealik loeb kõik VKPst välja			
89	VKPsse ei jää maha varustust ega prahti			
90	Üldine lahingdistsipliin			

	Liikumine VKPst	JAH	EI	MÄRKUSED
91	Jagu liigub min 500 m julgestuspeatuseni			
92	Varjatus liikumisel			
93	Heli ja valguse distsipliin			
94	Vaatlussektorid kaetud			
95	Kästud rivistus			
96	Plaanitud kursil püsimine			
97	Julgestatud ohualade ületamine			
98	KP-de määramine ja edasinäitamine			
99	Käemärkide ja signaalide edastamine			
100	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
101	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
102	Ringkaitse julgestuspeatustes			
103	Kuulamispeatus PVKH			
104	Jaopealik annab ülevaate meeskonnapealikele			
105	Meeskonnapealikud annavad ülevaate võitlejatele			
106	Võitlejad annavad oma tähelepanekud			
107	Jaopealik teeb ettekande kõrgemale (kui nõutud)			
108	Jagu kohendub ja valmis liikuma			
109	Julgestus tagatud 50% kohendumise ajal			
110	Kõik loetakse peatusest välja			
111	Jagu liigub plaanitud kursil			
112	Üldine lahingdistsipliin			
	KOKKU:			
	JAGU LÄBIS KONTROLI:	JAH	EI	MÄRKUSED
	50%	56	punkti	
	75%	84	punkti	
	NB! Liida juurde need teemad, mida ei hinnatud			
	Asukoht:			
	Kuupäev:			
	Hindaja auaste ja nimi:			
	Hindaja allkiri:			

LÄHIVARITSUS				JAGU:
Ettevalmistused		JAH	EI	MÄRKUSED
1	Isiklik maskeering on adekvaatne			
2	Relvastus kontrollitud ja hooldatud (õlitatud)			
3	Salved on täis ja relvad laetud, kaitseriivis			
4	Varustus on kaasas, ei kolise			
5	Sidevahendite kontroll -akud, sagedused, sidekontroll			
6	Kästud joogivee kogus on kaasas			
7	Julgestus on tagatud			
8	Käsu ettevalmistamisel osaletakse			
9	Käsku jälgitakse, saadakse aru, käsk on adekvaatne			
10	Maastikumudel hävitatakse			
11	Paiknemiskoha jäljed eemaldatakse			
12	Heli ja valguse distsipliin			
13	Alast väljaliikumisel loetakse kõik üle			
14	Üldine lahingdistsipliin			
Liikumine VKPsse		JAH	EI	MÄRKUSED
15	Varjatus liikumisel			
16	Heli ja valguse distsipliin			
17	Vaatlussektorid kaetud			
18	Kästud rivistus			
19	Plaanitud kursil püsimine			
20	Julgestatud ohualade ületamine			
21	KP-de määramine ja edasinäitamine			
22	Käemärkide ja signaalide edastamine			
23	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
24	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
25	Ringkaitse julgestuspeatustes			
26	Kuulamispausid PKVH			
27	VKP luure (kui tehakse)			
28	Üldine lahingdistsipliin			
Tegevus VKPs		JAH	EI	MÄRKUSED
29	Ringkaitse			
30	Kuulamispaus PKVH			
31	Asukoha kontroll			
32	Plaanitud asukoht			
33	VKP asukoht vastab nõuetele			
34	Rekkegrupi kogunemine ja ettevalmistused			
35	KOP5 VKP juhile			
36	Maskeeringu uuendamine			
37	Varustuse kohendamine			
38	Relvastuse ja laskemoona kontroll			
39	Seljakottide paigutus ja peitmine			
40	Julgestus 50% ettevalmistuste ajal			
41	Rekkegrupi ettevalmistustel ringkaitse kohandamine			
42	KOP5 edastamine kõigile VKPs			
43	Ärkvel püsimine			
44	Julgestus 100%			
45	Heli, valguse ja lõhnade (ei toitu, suitsu) distsipliin			
46	Üldine lahingdistsipliin			

	Varitsuskoha reke	JAH	EI	MÄRKUSED
47	Rekkegrupp liigub julgestatult			
48	Kuulamispeatused PVKH			
49	Valguse ja heli distsipliin			
50	Rekkegrupp liigub plaanitud suunas			
51	Määratakse lähtepunkt, PKVH			
52	KOP5 lähtepunkti jääjatele ja julgestusele			
53	Rekke järjekord (rünnak, tuletoetus, julgestus)			
54	Koht on varitsuseks sobiv			
55	Julgestuspaari paigutamine tuletoetuspositsioonile, KOP5			
56	Julgestuse paigutamine külgedele, KOP5			
57	Kauge/lähi - äratundmissignaali VKPga			
58	Jagu valmis väljalikumiseks õiges järjekorras			
59	Üldine lahingdistsipliin			
	Varitsuse ülespanek	JAH	EI	MÄRKUSED
60	VKPst väljalikumisel ülelugemine			
61	Jagu liigub julgestatult lähtepunkti			
62	Ringkaitse lähtepunktis			
63	Kuulamispeatus PVKH			
64	Jaopealik viib kuulipilduri varjatult positsioonidele			
65	Jaopealik näitab kuulipildurile täpse laskesektori			
66	Kuulipildur paigaldab sektoripiiraja			
67	Jaopealik viib rünnakgrupi positsioonile			
68	Jaopealik osutab igaühele laskesektori			
69	Jaopealik kohendab rünnakgrupi maskeeringut			
70	Rünnakgrupi pealik paigaldab ja varjab miinid			
71	Miinid on paigaldatud korrektselt			
72	Kaabel ja initsiaator on toodud jaopealiku juurde			
73	Sidemees veab signaalnöörid (kui raadioid ei kasutata)			
74	Jaopealik teeb viimase kontrollkäigu			
75	Varitsus on valmis kästutud ajaks			
76	Varitsus püsib vaikselt ja varjatult			
77	Sidemees julgestab seljatagust			
78	Sidemees on valmis aega võtma			
79	Üldine lahingdistsipliin			
	Varitsuse teostamine	JAH	EI	MÄRKUSED
80	Julgestus annab märku (OK või mitte)			
81	Varitsus algatakse plaanitud sihtmärgi vastu			
82	Jaopealik algatab varitsuse miiniga ja õigel hetkel			
83	Kuulipilduja alustab samaaegselt			
84	Rünnakgrupp laseb kiirlaskudega terve salve			
85	Sidemees alustas ajavõtmist ja ütlemist			
86	Jaopealik annab "Tuli seis, vaata ja lase", salvevahetused			
87	Kõik on vaikselt, vaatavad ja kuulavad			
88	Kahtluse korral uuesti tuleavamine			
89	Salvevahetused (kui vaja), rünnakgrupi pealiku ettekanne			
90	Rünnakgrupp sööstab surmatsooni (liigu-kata)			
91	Vastane lastakse üle			
92	Langenud vastasest nähtavad relvad eemale			
93	Rünnakgrupp peatud edasilikumispiiril (ELP)			
94	Kui auto, siis kontrollitakse enne ELPd			
95	Auto kontrollitakse julgestatult, laskesektorid!			
96	Otsijad julgestavad surmatsooni			
97	Rünnakgrupp teeb kiire reorgi ja ettekande			
98	Kuulipilduja liigub tee peale julgestama väljapoole			
99	Kõik meeskonnad kannavad ette MRV			

100	Otsijad tegevusse, tegutsevad adekvaatselt			
101	Otsijad korjavad kästud materjali kästud kohta			
102	Otsijad kuhjavad hävitatava materjali kästud kohta			
103	Sidemees loeb vajusti kulunud minuteid			
104	Esmaabimeeskond annab abi (kui vaja)			
105	Kogu tegevuse jooksul säilib ringkaitse			
106	Lõhkaja paigaldab laengu hävitatava materjali juurde			
107	Üldine lahingdistsipliin			
108	Adekvaatne tegutsemine ootamatuste korral			
	Varitsusest eemaldumine	JAH	EI	MÄRKUSED
109	Jaopealik käsib eemaldumise signaalidega			
110	Eemalduvad rünnak-tuletoetus-julgestus-juhtkond			
111	Lõhkaja initseerib viitelaengu ja liigub koos juhtkonnaga			
112	Rünnakgrupi pealik loeb kõik välja LPs			
113	Varitsus kestis mitte rohkem kui 10 min			
114	Patrull leiab VP üles			
115	VKPsse jõudnud võitlejad tagavad kohe julgestuse			
116	Varustuse selgapanekul julgestus 50%			
117	Jagu ei viivita VKPst väljaliikumise			
118	Meeskonnapealik loeb kõik välja VKPst			
119	VKPsse ei jää maha varustust ega prahti			
120	Üldine lahingdistsipliin			
	Liikumine VKPst	JAH	EI	MÄRKUSED
121	Jagu liigub min 500 m julgestuspeatuseni			
122	Varjatus liikumisel			
123	Heli ja valguse distsipliin			
124	Vaatlussektorid kaetud			
125	Kästud rivistus			
126	Plaanitud kursil püsimine			
127	Julgestatud ohualade ületamine			
128	KP-de määramine ja edasinäitamine			
129	Käemärkide ja signaalide edastamine			
130	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
131	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
132	Ringkaitse julgestuspeatustes			
133	Kuulamispeatust PVKH			
134	Jaopealik annab ülevaate meeskonnapealikele			
135	Meeskonnapealikud annavad ülevaate võitlejatele			
136	Võitlejad annavad oma tähelepanekud			
137	Jaopealik teeb ettekande kõrgemale (kui nõutud)			
138	Jagu kohendub ja valmis liikuma			
139	Julgestus tagatud 50% kohendumise ajal			
140	Kõik loetakse peatusest välja			
141	Jagu liigub plaanitud kursil			
142	Üldine lahingdistsipliin			
	KOKKU:			
	JAGU LÄBIS KONTROLI:	JAH	EI	MÄRKUSED
		50%	71	punkti
		75%	107	punkti
	NB! Liida juurde need teemad, mida ei hinnatud			
	Asukoht:			
	Kuupäev:			
	Hindaja auaste ja nimi:			
	Hindaja allkiri:			

PATRULL-LAAGER				JAGU:
Liikumine julgestuspeatusesse		JAH	EI	MÄRKUSED
1	Varjatus liikumisel			
2	Heli ja valguse distsipliin			
3	Vaatlussektorid kaetud			
4	Kästud rivistus			
5	Plaanitud kursil püsimine			
6	Julgestatud ohualade ületamine			
7	KP-de määramine ja edasinäitamine			
8	Käemärkide ja signaalide edastamine			
9	Kontakti korral mõistlik tegutsemine (kui on)			
10	Kannatanute käsitlemine (kui on)			
11	Ringkaitse julgestuspeatustes			
12	Kuulamispausid PKVH			
13	Üldine lahingdistsipliin			
Tegevus julgestuspeatuses		JAH	EI	MÄRKUSED
14	Rebasehaagi tegemine enne peatust			
15	Ringkaitse			
16	Kuulamispaus PKVH			
17	Asukoha kontroll			
18	Plaanitud asukoht			
19	Patrull-laagri asukoht vastab nõuetele			
20	Juhtide kogunemine, patrull-laagri kinnitamine			
21	Julgestus 100%			
22	Ettekanne kõrgemale (kui nõutud)			
23	Üldine lahingdistsipliin			
Tegevused patrull-laagris		JAH	EI	MÄRKUSED
24	Vaatlussektorite kohendamine			
25	Lähiala rekke teostamine (julgestus 100%)			
26	Kaitselaengute paigaldamine (julgestus 100%)			
27	Madalkaevikute tegemine (julgestus 50%)			
28	Tulekaartide koostamine			
29	Ringkaitse on tagatud plaanitud ajal			
30	Tegevuste ja ajakava järgimine			
31	Jaopealiku kontrollkäigud			
32	Välikäimla rajamine (julgestus 100%)			
33	Kuulipilduja hooldus (julgestus 100%)			
34	Automaatide hooldus (julgestus 50%)			
35	Muu varustuse hooldus (julgestus 50%)			
36	Veepatrull kui vaja (julgestus 100%), KOP5			
37	Isiklik hügieen (julgestus 50%)			
38	Söömine (julgestus 50%)			
39	Puhkamine (julgestus min 33%)			
40	Stand-to loojangul/koidikul (valmisolek 100%)			
41	Heli, valguse ja lõhnade (toit, suits) distsipliin			
42	Püsti ei seista			
43	Julgestus ei maga			

44	Söömine (julgestus 50%)			
45	Planeerimisel julgestus 100% kes pole seotud			
46	Käsuandmisel julgestus 100% kes pole seotud			
47	Meeskonnapealikud annavad käsu edasi			
48	Tehakse harjutusi ülesandeks			
49	Tehakse ettevalmistused väljaliikumiseks			
50	Kaevikute ja jälgede peitmine (julgestus 50%)			
51	Jagu liigub välja plaanitud ajal ja suunas			
52	Kõik loetakse patrull-laagrist välja			
53	Maha ei jää midagi, mis seal varem ei olnud			
54	Üldine lahingdistsipliin			
	KOKKU:			
	JAGU LÄBIS KONTROLLI:	JAH	EI	MÄRKUSED
	50%	27	punkti	
	75%	41	punkti	
	NB! Liida juurde need teemad, mida ei hinnatud			
	Asukoht:			
	Kuupäev:			
	Hindaja auaste ja nimi:			
	Hindaja allkiri:			

VÜT1 KONTROLLHARJUTUSE TULEMUS			
JAGU:			
ASUKOHT:			
KUUPÄEV:		PUNKTID	JAH EI
1	REKE		
2	MIINIVARITSUS		
3	LÄHIVARITSUS		
4	PATRULL-LAAGER		
		SUMMA:	
		MITTERAHULDAV:	0-193
		RAHULDAV:	194+
		HEA:	292+
Iga hinnatav harjutus peab olema läbitud positiivsele tulemusele, et lõplik hinnang oleks "rahuldav" või "hea". Märgista vastav lahter.			
MÄRKUSED:			
TAGASISIDE KURSUSLASTE POOLT:			
1.	Oma hinnang, kuidas lõpuharjutusel läks ja miks?		
2.	Üldine hinnang kogu kursuse kohta?		
3.	Milline oli kõige õpetlikum aine?		
4.	Millele jäi aega väheseks kursuse jooksul?		
5.	Kolm parimat instruktorit kursuse jooksul?		
Hindaja auaste ja nimi:			
Hindaja allkiri:			

LISA 3 – KAASLASTE HINNANG JAOPEALIKU KANDIDAADILE

Lisa tuleb täita vahetult peale lõpuharjutuse lõppemist iga jaoliikme poolt iga jaos oleva jaopealiku kursuse (NAK) kandidaadi kohta eraldi (taga piisav arv koopiaid).

Paiguta jaoliikmed eraldi ja keela omavaheline arutelu. Kandidaat ise ennast hinnata ei saa, küll aga teisi kandidaate.

MÄRGI RINGIGA OMA HINNANG IGA OMADUSE KOHTA. OLE AUS.

JAOPEALIKU KURSUSE KANDIDAADI HINNANGULEHT					
Jaopealiku kandidaadi nimi:					
Kas kandidaadil on järgnevad omadused?					
	Puudub	Nõrk	Keskmine	Hea	Kõrge
1. Algatusvõime	1	2	3	4	5
2. Koostöö	1	2	3	4	5
3. Distsipliin	1	2	3	4	5
4. Taktikalised oskused	1	2	3	4	5
5. Vastupidavus	1	2	3	4	5
6. Stressitaluvus	1	2	3	4	5
7. Juhiomadused	1	2	3	4	5
8. Kaaslaste toetamine	1	2	3	4	5
9. Selge väljendusoskus	1	2	3	4	5
10. Motiveeritus	1	2	3	4	5
Kas oleksid valmis tema juhtimisel sõtta minema?				JAH	EI
Muud kommentaarid (kui on):					
Nimi (ei ole kohustuslik)				Kuupäev	

LISA 4 – HINDAJA HINNANG JAOPEALIKU KANDIDAATIDELE

Märgi iga kandidaadi kohta

Kontrollharjutuse hindaja soovitus:

Kuupäev: .....

Kandidaadi nimi: .....

Malev .....

Soovitan NAKile (tee ring):   Soovitan / Ei soovita

Selgitus: .....

.....

Kandidaadi nimi: .....

Malev .....

Soovitan NAKile (tee ring):   Soovitan / Ei soovita

Selgitus: .....

.....

Kandidaadi nimi: .....

Malev .....

Soovitan NAKile (tee ring):   Soovitan / Ei soovita

Selgitus: .....

.....

Kandidaadi nimi: .....

Malev .....

Soovitan NAKile (tee ring):   Soovitan / Ei soovita

Selgitus: .....

.....

Hindaja auaste, nimi ja allkiri .....

